

НАПРЯМИ ЕКОЛОГІЧНО-ОРІЄНТОВАНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ¹

Ілляшенко С.М., д.е.н., проф.
Сумський державний університет

Практика соціально-економічного зростання розвинених країн свідчить, що своїм успіхом воно зобов'язані інноваціям і інноваційній діяльності. Одним із різновидів інновацій є екологічні, створення і впровадження яких дозволяє розв'язати протиріччя між соціально-економічним зростанням і збереженням навколишнього середовища (чи, навіть, його поліпшенням). Статистика свідчить, що попит на екологічну продукцію, у тому числі інноваційну, зростає як у економічно розвинених країнах, так і у країнах другого ешелону, до яких можна віднести і Україну. Враховуючи цей факт, вітчизняному бізнесу, особливо малому і середньому, слід більше уваги звертати на можливість розвитку на основі створення і впровадження екологічно-орієнтованої інноваційної продукції (виробів та послуг).

З урахуванням викладеного автором було поставлено за мету окреслити можливі напрями екологічно-орієнтованого інноваційного розвитку Сумської області. Аналіз природно-ресурсного та економічного потенціалу області у співставленні з наявними тенденціями розвитку ринку екологічних товарів (виробів та послуг) дав підстави визначити такі напрями розвитку малого і середнього бізнесу на базі екологічних інновацій.

1. Розширення асортименту і підвищення якості освітніх послуг з надання вищої освіти. Місто Суми є крупним університетським центром в яких навчаються студенти не лише з України, але й з багатьох країн світу (тільки у СумДУ вчаться громадяни більше ніж 60 країн). Це сприяє розвитку мережі закладів відповідної інфраструктури: проживання, харчування, торгівля, медицина, банківське обслуговування, розважальні заклади, проведення відпочинку, транспортні послуги, телекомунікаційні послуги, зайняття спортом тощо.

2. Створення на базі університетів та науково-дослідних інститутів мережі закладів венчурного бізнесу, інжинірингових фірм які можуть доводити розробки науковців, викладачів та студентів до вигляду придатного для комерційного використання. У перспективі можливе формування технополісу чи, навіть, науково-виробничої агломерації, проте це потребуватиме залучення до співпраці великих підприємств.

¹ Робота виконана за д/б темою «Розроблення механізму впровадження екологічних інновацій»

3. Розвиток екологічного, маршрутно-пізнавального, етнографічного туризму. Сумщина є відносно екологічно чистим регіоном України, на її території розташовано багато заказників і заповідників, проводиться велика кількість культурно-мистецьких з національним колоритом заходів які можуть зацікавити любителів туризму. Цьому також сприяють мальовничі ландшафти з лісами, степами, ріками, озерами тощо. На території Сумщини є історико-археологічні пам'ятки Скіфського періоду, Київської Русі, Гетьманщини і т.п. Можлива організація різноманітних тематичних туристичних маршрутів, наприклад, шляхами партизан С.А. Ковпака, війська князя Ігоря та ін.

4. Організація відпочинку: літнього, зимового, у період міжсезоння тощо. На території Сумщини є всі умови для організації спортивно-оздоровчого відпочинку: проведення сплавів по річках, проживання у лісі біля річки чи озера у наметових таборах, спортивне рибальство, парусний спорт на озерах, лижні кроси і переходи і т.п. За умов розвитку відповідної інфраструктури можливим є створення стаціонарних зон відпочинку: лісових, водних, степових тощо.

5. Виробництво екологічно-чистої сільськогосподарської продукції та продукції тваринництва. Сумщина має значний потенціал для розвитку АПК: трудові ресурси, родючі чорноземні ґрунти, сприятливий клімат, розвинена мережа транспортних шляхів, сусідство з Білорусією та Російською Федерацією та ін.

6. Розвиток санаторно-курортних послуг. На території Сумщини вже зараз діють відповідні заклади, однак потенціал далеко не вичерпаний. Є і достатня ресурсна база для кліматотерапії, бальнеотерапії, пелоїдотерапії та ін., мінеральні води тощо.

7. Переробка відходів лісового господарства, деревообробки, сільського господарства на екологічно чисті паливні елементи для систем індивідуального опалення. На Сумщині вже діють подібні підприємства (Шосткинський район), проте ресурсна база для такого виробництва дуже значна. Її використання не тільки дозволить розвивати екологічне чисте виробництво, але й значно покращити ситуацію з забезпеченням вітчизняними енергоносіями.

8. Виготовлення сувенірної продукції з місцевої екологічно чистих сировини і матеріалів, яка відображає місцевий колорит і може зацікавити як місцеве населення (подарунки гостям Сумщини, подарунки при відвідуванні інших регіонів України чи інших країн), так і гостей Сумщини, у тому числі іноземців. Аналіз показує, що попит на таку продукцію є і він далеко не задоволений.

Це далеко не повний перелік напрямів екологічно-орієнтованого інноваційного розвитку, їх реалізація дозволить забезпечити зайнятість

населення, реалізувати потужний науковий та інтелектуальний потенціал науки та освіти Сумщини, збільшити дохідну частину бюджету області, а загалом – стимулювати соціально-економічний інноваційний розвиток Сумщини.

Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону: матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19–21 червня 2012 року / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 45-47.